

UDDANNELSE LØNNER SIG

Dansk Metals forslag
til at motivere flere til
at blive faglærte.

 **DANSK
METAL**

FLERE FAGLÆRTE OG STÆRKE ERHVERVSUDDANNELSER

Danmark er dybt afhængig af, at vi har nok dygtige faglærte. Faglærte, der skal skabe den grønne omstilling. Faglærte, som skal sikre væksten og at vi har virksomheder i verdensklasse. Det kræver naturligvis, at unge og voksne ser erhvervsuddannelserne som et attraktivt uddannelsesvalg. Men søgningen til erhvervsuddannelserne er stagneret og frafaldet er fortsat højt, trods mange gode intentioner og nålestiktiltag gennem årene. Der skal mere og andet til.

Regeringen og Folketingets partier har varslet investeringer i erhvervsuddannelsernes rammer, men der er brug for flere tiltag, som kan motivere flere til at blive faglærte – tiltag som tilskynder og anerkender den enkelte for at tage en faglig uddannelse. Derfor foreslår Dansk Metal en uddannelsespræmie, der kan mærkes og gøre en forskel i hverdagen.

SKATTEFRI UDDANNELSESPRÆMIE TIL FAGLÆRTE

Dansk Metal foreslår, at der indføres en uddannelsespræmie, så nyuddannede faglærte får en skattefri præmie på 100.000 kr. umiddelbart efter, at uddannelsen er gennemført.

Præmien udbetales til personer, der fuldfører deres første erhvervskompetencegivende uddannelse og har været i beskæftigelse svarende til mindst 37 timer om ugen i 12 ud af 24 måneder. Når beskæftigelseskravet er opfyldt, udbetales præmien umiddelbart efter.

Præmien er et klassisk værktøj til at styrke incitamentet for den enkelte. Beløbets størrelse og at det udbetales på én gang bliver en meget konkret og synlig tilskyndelse til at færdiggøre uddannelsen, komme hurtigere i beskæftigelse og arbejde flere timer.

FAGLÆRTE BETALER SIG FOR SAMFUNDET

- Erhvervsuddannelserne betaler sig hurtigere hjem end andre uddannelser, og den samlede uddannelsesomkostning er langt mindre end til f.eks. en lang videregående uddannelse¹.
- Flere faglærte gavner både arbejdsudbuddet og de offentlige finanser. Hvis man årligt løfter 2.000 ufaglærte, så de får en faglært uddannelse, forbedres de offentlige finanser varigt med 2,7 mia. kr.²

¹ <https://www.ae.dk/analyse/2023-09-erhvervsuddannelserne-har-mistet-knap-to-mia-kr-siden-2010>

² https://www.ae.dk/files/dokumenter/publikation/ae_fra-ufaglaert-til-faglaert-forbedrer-de-offentlige-finanser_dynamiske-effekter-af-uddannelse_0.pdf

³ Positivlisten kan findes på star.dk

Præmien indføres i første omgang som et forsøg, hvor den begrænses til specifikke uddannelser, hvor der skønnes at være større mangel på arbejdskraft. Positivlisten for ret til uddannelsesløft med 110 pct. dagpengesats kan være et bud på en sådan afgrænsning³.

En uddannelsespræmie forventes at medføre adfærdsændringer. Det drejer sig bl.a. om, at nyuddannede med lavt beskæftigelsesomfang kan arbejde mere og dermed opnå ret til uddannelsespræmien. En stor skattefri præmie kan også mindske tilbøjeligheden til at falde fra mod slutningen af et uddannelsesforløb. Derudover kan der være afledte virkninger på optaget til erhvervsuddannelserne, hvilket har dynamiske effekter, hvis flere ufaglærte får en faglært uddannelse.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har vurderet de potentielle adfærdsvirkninger og skønner, at arbejdsudbudspotentialet ved en uddannelsespræmie er markant. Indførelse af præmien vurderes at give et øget arbejdsudbud på op til 900 fuldtidspersoner, hvis målgruppen afgrænses til uddannelserne på positivlisten. I en fuld

model kan præmien give et potentiale på 2.650 fuldtidspersoner. De dynamiske effekter giver et provenu svarende til omkring ¼ mia. kr.

ØKONOMI I FORSLAGET

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har regnet på konsekvenserne af at indføre en uddannelsespræmie på 100.000 kr. til nyuddannede faglærte. Forslaget vurderes at koste ca. 1,5 mia. kr. eller 1,15 mia. kr. efter tilbageløb årligt i mindreprovenu til staten. Begrænses tiltaget til uddannelser på positivlisten skønnes det at koste ca. 0,4 mia. kr. eller 0,3 mia. kr. efter tilbageløb årligt i mindreprovenu. Tiltaget kan finansieres indenfor det nuværende økonomiske råderum, som aktuelt ligger i omegnen af 60 mia. kr. frem mod 2030, når der tages højde den nye befolkningsprognose.

PROVENUMÆSSIGE KONSEKVENSER VED EN SKATTEFRI UDDANNELSESPRÆMIE		
	Med alle erhvervsuddannelser som målgruppe	Med begrænsning til STAR's positivliste
Målgruppe	15.200 personer	3.850 personer
Arbejdsudbudseffekt	Op til 2650 fuldtidspersoner	Op til 900 fuldtidspersoner
Udgift	1.500 mio. kr.	400 mio. kr.
Dynamisk effekt / tilbageløb	350 mio. kr.	100 mio. kr.

Anm.: Kilde: AE på baggrund af STAR og Danmarks statistiks registre. Provenuvirkninger er afrundet til nærmeste 50 mio. kr. og antal er afrundet til nærmeste 50 personer.

ATTRAKTIVE ERHVERVS- UDDANNELSER

Søgningen til de erhvervsfaglige uddannelser har i en lang årrække stået i stampe. Det er ikke holdbart med tanke på at 176.000 faglærte frem mod 2035 forventes at ramme pensionsalderen samtidig med, at vi står over for en grøn omstilling, som kræver faglært arbejdskraft. Når de unge ikke af sig selv søger ind på de erhvervsfaglige uddannelser, er der brug for at ændre de økonomiske incitamenter og gøre det mere attraktivt at tage en faglært uddannelse.

Det er en bunden opgave at få mere faglært arbejdskraft, ligesom reduktionerne af drivhusgasserne er en bunden opgave. Og her anvender man også økonomiske incitamenter for at sænke udledningerne, som ikke sker af sig selv.

Udover uddannelsespræmien har Dansk Metal en række uddannelsespolitiske mærkesager: (se højre side)

DANSK METALS UDDANNELSESPOLITISKE MÆRKESAGER

1

KVALITETSLØFT PÅ SKOLERNE

Der skal investeres endnu mere i erhvervsuddannelserne. Der er brug for flere midler til at udvikle nye fag, til at købe nødvendigt nyt udstyr og teknologi til undervisningen, bedre uddannelsesmiljøer og dygtige faglærere. Dansk Metal ønsker et permanent takstløft til erhvervsuddannelserne med plads til lokalt råderum og ansvar.

2

LÆRING PÅ ARBEJDSPLADSEN

En stor del af uddannelsen foregår på en arbejdsplads. Her har vi som arbejdsmarkedets parter et ansvar for, at der er forsvarlige oplæringsforhold, ikke mindst når det gælder godkendelse af virksomheders ret til at uddanne lærlinge. Dansk Metal vil gøre sit for, at lærlinge kun er på arbejdspladser, hvor der både er høj faglig læring og et godt arbejdsmiljø.

3

ET BREDERE GYMNASIUM

Flere veje skal føre til en faglært uddannelse. Der skal fortsat være en direkte vej fra folkeskolen, men vi må erkende, at det kan være svært for mange helt unge lige efter folkeskolen at tage stilling til en fremtid som faglært. Dansk Metal arbejder for, at der bliver et erhvervsrettet alternativ til det almene, boglige gymnasium, der kan motivere flere til efterfølgende at vælge en erhvervsuddannelse.

4

VIDERE VEJE

Rekrutteringen til metalfagene er også afhængig af, at der er en klar og tydelig vej til videre uddannelse, efter man er faglært. Dansk Metal arbejder for, at flere medlemmer påbegynder en videregående uddannelse og det kræver bl.a. at muligheder for at tage videregående deltidsuddannelser forbedres, både når det kommer til fagligt indhold, udbud, forsørgelsesgrundlag og adgang til specialpædagogisk støtte.

6 HURTIGE OM UDDANNELSE

I 2035 vil der være 15 pct. færre faglærte i arbejdsstyrken, viser fremskrivninger baseret på beregninger fra DREAM

Den grønne omstilling vurderes af COWI at medføre beskæftigelseseffekter, som kan betyde en mangel på 98.000 årsværk. 47.000 af dem fordeler sig på erhvervsuddannelserne til CNC-tekniker, industritekniker, mekaniker og smed

I mere end 10 år har søgningen til erhvervsuddannelserne ligget stabilt på 19-20 pct. trods en politisk intention om 30 pct. i 2025

Flest falder fra erhvervsuddannelsen på GF2 og i overgangen til at skulle ud på en arbejdsplads, mens 1/4 af frafaldet sker, når man er i oplæring på arbejdspladsen

40 pct. af gymnasieeleverne efterspørger mere praktisk indhold i undervisningen

13 pct. af studenterne er begyndt på en erhvervsuddannelse inden for 3,5 år efter studentereksamen. Det gælder for 25 pct. af hf-studerterne og 21 pct. af hhx-studerterne

HAR DU SPØRGSMÅL ELLER BRUG FOR HJÆLP?

Ring til Dansk Metal og få en snak
med en af vores uddannelsesmedarbejdere.

3363 2000

 **DANSK
METAL**
Når det gælder

DANSK METAL
Telefon 3363 2000
metal@danskmetal.dk
danskmetal.dk

